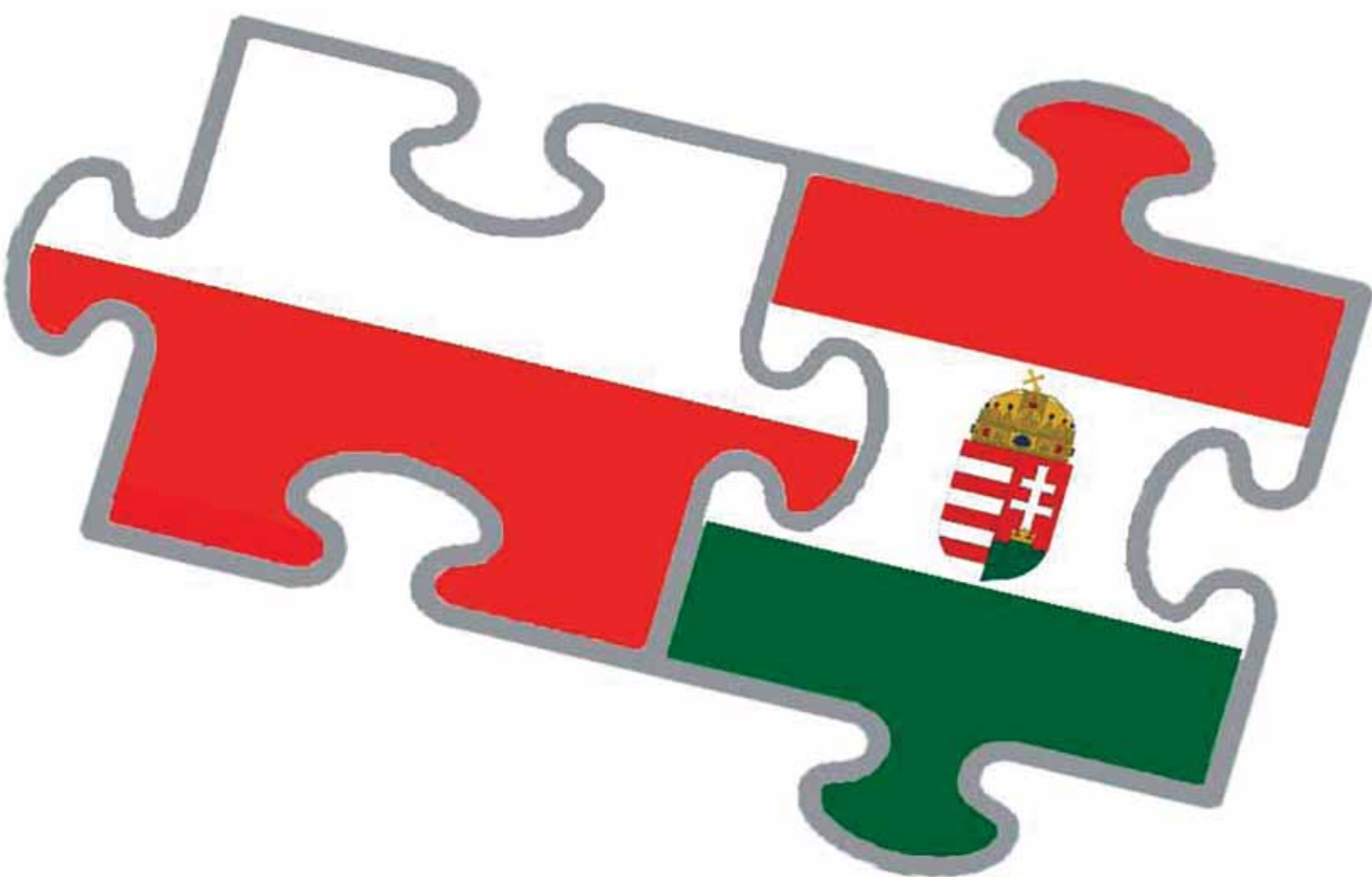

DODATEK O OSP

POLOONIA WĘGIERSKA

A magyarországi lengyelek havilapja

MELLÉKLET AZ OLŐ-RŐL

ORSZÁGOS LENGYEL ÖNKORMÁNYZAT
OGÓLNOKRAJOWY SAMORZĄD POLSKI NA WĘGRZECH

OGÓLNOKRAJOWY SAMORZĄD POLSKI NA WĘGRZECH

2010 – 2014

dr Halina Csúcs Lászlóné

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech swoją działalnością wspiera podtrzymywanie pamięci o najdawniejszych korzeniach polonijnych na Węgrzech, tradycje polskie na Węgrzech, polskie wychowanie i oświatę, współpracę kulturalną i gospodarczą między polskimi i węgierskimi miastami partnerskimi, a także współpracę gospodarczą między polskimi i węgierskimi podmiotami gospodarczymi. Ważnym elementem działalności OSP jest także angażowanie młodzieży do działalności polonijnej, jak również opieka nad starszym pokoleniem Polaków, żyjących na Węgrzech.

W działalności naszego Samorządu w przeciągu ostatnich czterech lat był jeszcze jeden istotny element, a mianowicie absolutne stosowanie się do stale zmieniających się podstaw prawnych, określających działalność samorządów mniejszościowych na Węgrzech, co daje bezpieczne gwarancje dla działalności polonijnej oraz pozyska-

Posiedzenie OSP, fot. ZN

nia dla organizacji polonijnych wsparcia od państwa węgierskiego, a także od kraju macierzystego.

Nie będziemy w tym miejscu dokonywać oceny Samorządu, niech przemawiają same fakty. Poniżej – bez możliwości ukazania pełnego obrazu działań OSP – przedstawiamy niektóre z nich:

• po wcześniej przeprowadzonej odnowie Kościoła Polskiego w Budapeszcie (odnowa organów, nagłośnienia oraz ogrzewania) udzielanie stałego wsparcia dla funkcjonowania kościoła

• odnowa miejsca pamięci narodowej – Derenk, terenu, na którym w XVIII wieku zostali osiedleni polscy górale ze wsi Podhala i Spisza. Do dzisiejszego dnia OSP działa na rzecz tego miejsca, wspiera działalność funkcjonującej tam filii Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, przyczynił się do powstania Domu Regionalnego Derenk – Szögliget oraz dorocznie bierze udział w organizowaniu Odpustu w Derenku, dzięki czemu systematycznie przyczynia się do zachowania pamięci o pierwszych polskich osadnikach na Węgrzech, a także do zachowania kultury i zwyczajów polskich wśród węgierskiej Polonii

OSP swoją działalnością wspiera podtrzymywanie pamięci o najdawniejszych korzeniach polonijnych na Węgrzech (...) polskie wychowanie i oświatę.

Konkurs recytatorski w Szkole Polskiej, fot. ZN

- założenie przedszkola dla polskich dzieci, działającego przy Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym im. Józefa Bema, założenie Klubu Polskich Matek

- co roku OSP ogłasza konkurs na wnioski o wsparcie projektów kulturalnych organizacji cywilnych oraz osób prywatnych o ogólnej kwocie 2,5 miliona forintów

- wsparcie dla polonijnych zespołów i chórów oraz dla Legionu Wysockiego, obecnego na większości uroczystości polonijnych

- nawiązanie i podtrzymywanie kontaktów partnerskich między polskimi i węgierskimi miastami, wspieranie ich współpracy kulturalnej, oświatowej oraz gospodarczej

- wspólnie z Ambasadą RP na Węgrzech promocja – kulturalna, oświatowa i gospodarcza – regionów polskich

- promocja Węgier w Polsce – m.in. program prezentujący w Krakowie – na Wawelu i w Kościele Mariackim - Koronę Węgierską oraz historyczne sztandary narodowe, tradycje węgierskie z udziałem grup rekonstrukcji historycznej

- sprowadzenie wartościowej kopii obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej do Bazyliki św. Stefana w Budapeszcie

Dzień Sportu, fot. ZN

- zorganizowanie pielgrzymki obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej po całych Węgrzech, z udziałem polskiej i węgierskiej młodzieży, w ramach przygotowań do Zjazdu Młodzieży Chrześcijańskiej, który odbędzie w 2016 roku się w Krakowie

- odnowa budynków będących w posiadaniu węgierskiej Polonii, z udziałem funduszy otrzymanych z Polski za pomocą Stowarzyszenia Wspólnota Polska: budynku Szkoły Polskiej na Węgrzech, budynku Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, budynku siedziby Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech, pomieszczenia Polskiego Stowarzyszenia Kulturalnego im. Józefa Bema na Węgrzech

- zorganizowanie spotkań polskiej i węgierskiej młodzieży, dni sportu, w różnych miastach Węgier

- w imię podtrzymywania przyjaźni polsko – węgierskiej pomoc w organizowaniu spotkań węgierskich absolwentów polskich uczelni wyższych

- podtrzymywanie pamięci o polskich uchodźcach z 1939 roku – utworzenie Izb Pamięci w Balatonboglár i Sárvár

- rekonstrukcja parceli wojskowej, a następnie utworzenie parceli cywilnej „B” na budapeszteńskim cmentarzu Rákoskeresztúr

- odnowa grobów żołnierzy polskich z okresu II wojny światowej na terenie całych Węgier

- doroczne obchody rocznicy zbrodni katyńskiej oraz katastrofy lotniczej w Smoleńsku

- podczas polskiego i węgierskiego przewodnictwa w Unii Europejskiej udział w organizacji imprez „Roku Wspólnoty”, m.in. w zorganizowaniu konkursu plastycznego ogłoszonego dla uczniów szkół na całych Węgrzech; OSP był także obecny w Eger na uroczystości przekazania sztandaru

- organizowanie obchodów polskich świąt narodowych, świąt tradycyjnych (Wielkanoc, Boże Narodzenie, św. Mikołaj, Dzień Matki, Dzień Babci itd.) oraz świąt narodowych (święta Konstytucji 3 Maja i Święta Niepodległości)

- doroczne organizowanie Święta Polonii Węgierskiej – Dnia św. Władysława, obchodzonego w Szabolcs, Somogyvár, Miskolu oraz w Budapeszcie

Mikołaj w PSK im. J. Bema, fot. ZN

- udział w organizacji obchodów Dnia Przyjaźni Polsko – Węgierskiej w Óbuda, Ópusztaszer oraz Egerze

- wraz z Ambasadą RP na Węgrzech oraz Instytutem Polskim w Budapeszcie wsparcie Katedry Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Loránda Eötvösa (ELTE) w Budapeszcie – wymiana starych mebli na nowoczesne, umożliwiające prowadzenie nauczania w warunkach odpowiadających współczesnym wymogom

- kierując się inicjatywą lokalnych organizacji, współdziałanie w stawianiu pomników oraz tablic pamiątkowych osób związanych z Polonią węgierską oraz przyjaźnią polsko – węgierską

- działalność wydawnicza, dzięki której wydane zostały pozycje książkowe pisarzy polonijnych

- Bal Polski, organizowany już tradycyjnie co roku w lutym, którego celem jest integracja Polaków rozsianych na całych Węgrzech

Polonia na cmentarzu Farkasrét, fot. B. Bogdańska-Szadai

- zagwarantowanie działalności polskich mediów: miesięcznik Polonia Węgierska – w coraz lepszej sferze graficznej i z coraz bogatszą treścią (w bieżącym roku, dzięki wsparciu finansowemu, otrzymanemu od Fundacji Pomocy Polakom na Wschodzie), co

spowodowało widoczny wzrost czytelnictwa miesięcznika, kwartalnik Polonii Węgierskiej – Głos Polonii, który zdobył wiele nagród i także cieszy się dużą popularnością, strona internetowa OSP – aktualnie unowocześniana i zmieniająca kształt na bardziej przyciągający internautów, polskie audycje w węgierskim radiu publicznym, emitowane w każdą sobotę, comiesięczne programy polskie w Telewizji Węgierskiej.

Trudno jest na kilku stronach zmieścić bogatą działalność w przeciągu czterech ostatnich lat, ale i na podstawie powyższego wykazu widoczne jest, że Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech z ogromnym zaangażowaniem pracował na rzecz Polonii węgierskiej, a praca ta przyniosła wiele efektów, mimo że środki, którymi dysponuje Samorząd są ograniczone i trzeba by ich o wiele więcej. Stale zwiększającym się ciężarom administracyjnym, narzucanym przez prawodawstwo państwa węgierskiego nie towarzyszyły dodatkowe dotacje finansowe, jednak dzięki oddaniu pracowników samorządów lokalnych i krajowego możemy stwierdzić, że stworzyliśmy instytucję działającą na szeroką skalę i na stabilnych podstawach finansowych. W czasie ostatniej kadencji naprawdę dużo zrobiliśmy!

Członkowie OSP z podniesioną głową przekażą pałeczkę grupie samorządowców, których wybierze społeczność polska na Węgrzech w wyborach 12 października!

Dzięki oddaniu pracowników samorządów lokalnych i krajowego możemy stwierdzić, że stworzyliśmy instytucję działającą na szeroką skalę i na stabilnych podstawach finansowych.

Bal Polski, fot. ZN

ORSZÁGOS LENGYEL ÖNKORMÁNYZAT 2010–2014

dr Csúcs Lászlóné Halina

Az Országos Lengyel Önkormányzat tevékenységével arra törekszik, hogy elősegítse a Magyarországon található legrégebbi lengyel gyökerek emlékezetének a megóvását és megtartását, az új fiatal nemzedékre való átmentését.

Ennek érdekében mindig kiemelten fontosnak tartotta, hogy biztosítsa a lengyel hagyományok ápolását, megteremtse és biztosítsa a lengyel nevelési és oktatási munka lehetőségét és feltételeit Magyarországon, hozzájáruljon a két ország gazdasági együttműködéséhez. Az Önkormányzat tevékenységének fontos eleme a fiatalok bevonása a lengyelségi munkába, valamint, hogy gondoskodjon a Magyarországon élő idős lengyel személyekről.

Tevékenységeinek végzése közben volt még egy másik nagyon fontos vezérelv: a folyamatosan változó jogszabályi környezetben a vonatkozó törvények maradéktalan betartása. Ez adja meg azt a biztos hátteret, ami szükséges a magyarországi lengyelség támogatásához és összefogásához.

Dom regionalny w Derenku, fot. B. Bogdańska-Szadai

Nem akarjuk minősíteni az elmúlt időszakot, beszéljenek inkább a tények, ebből mindenki megalakíthatja a saját véleményét. A teljesség igénye nélkül adunk egy áttekintést a konkrét eseményekből, amelyek az elmúlt négy év során az Országos Lengyel Önkormányzat nevéhez fűződnek:

- a budapesti Lengyel Templom felújításában történő folyamatos és tervezett szerepvállalás, valamint az év közben felmerülő kisebb igények pénzügyi támogatása;

- a lengyel nemzeti emlékhely, Derenk rendbetétele, felújítása és éves szintű folyamatos karbantartása, a Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára részlegének odatelepítése, a Szögliget-Derenk Tájház létrehozása. Az OLÖ rendszeresen támogatást nyújt a Derenk Szövetségnek, támogatja a minden évben megrendezésre kerülő derenki búcsút, amivel folyamatosan hozzájárul a lengyel gyökerek emlékezetének fenntartásához, valamint a lengyel kultúra és hagyományok megóvásához;

- lengyel óvoda fenntartása, amely a Magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesület mellett működik, a Lengyel Anyák Klubjának létrehozása;

Rozpoczącie roku szkolnego w Polskiej Parafii, fot. B. Pál

minden évben pályázat keretében a magyarországi lengyel civilszervezetek, valamint magánszemélyek projektjeinek támogatása, éves szinten 2,5 millió Ft-os keretösszegben, a legkülönbözőbb témákban;

szüksős anyagi keretek között működő lengyel népi táncegyüttesek és kórusok (Polonez, Drenka Népi Együttes, békéscsabai Chopin kórus, budapesti Szent Kinga kórus, győri Akkord kórus), valamint a lengyel rendezvények zömén részt vállaló Wysocki Hagyományörző Egyesület támogatása;

testvérvárosi kapcsolatok létrehozása, fenntartása és ápolása, tartalmas kulturális, szellemi, valamint gazdasági együttműködésről való gondoskodás, hiszen ezen a területen nagyon komoly tartalékok vannak, illetve egy testvérvárosi kapcsolat hatása számokban ki sem fejezhető előnyöket biztosíthat;

a Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetségével való együttműködésben lengyel régiók promóciója Magyarországon – kulturális, oktatási, gazdasági téren –, ezt remélhetőleg sikerül a jövőben az Európai Unió támogatásával kiegészíteni;

Bal Przebierañców w PSK im. J. Bema, fot. B. Pál

Magyarország promóciója, a magyar kultúra és történelem terjesztése Lengyelországban, többek között az OLŐ szervezésében került sor Krakkóban, a Wawelben és a Szűz Mária székesegyházban a Magyar Szentkorona és magyar nemzeti, történelmi zászlók, magyar szokások bemutatására a magyar hagyományörző csoportok részvételével;

a częstochowai Szűz Mária képe értékes másolatának megszerzése a budapesti Szent István-bazilika számára;

a częstochowai Szűz Mária-kép egy másik másolatának magyarországi bemutatója egy zarándokút megszervezésével kiegészítve, mely zarándokút a 2016-ban Krakkóban megrendezésre kerülő Katolikus Ifjúsági Világtalálkozó előkészületei keretében történik;

a magyarországi lengyelség tulajdonában lévő épületek felújítása és bővítése, ehhez pénzügyi keret megszerzése a lengyelországi intézményektől (Wspólnota Polska Egyesület) a következő helyeken: a Magyarországi Nemzetiségi Nyelvoktató Iskola épülete, a Magyarországi Lengyelek Múzeuma és Levéltára épülete, az Országos Lengyel Önkormányzat székházának épülete, a Magyarországi Bem József Lengyel Kult. Egyesület által használt ingatlan;

a lengyel és magyar fiatalok találkozóinak megrendezése, kapcsolataik kialakítása pl. az őket érdeklő téren, sportnapok keretein belül, az ország különböző városaiban;

Odnowiony Kościół Polski, fot. ZN

- a magyar-lengyel barátság jegyében a lengyelországi egyetemeken végzett magyar és a magyarországi egyetemeken végzett lengyel diplomások találkozóinak, kapcsolattartásának támogatása;

- a II. világháborús lengyel menekültek ügyéről való megemlékezés – a balatonboglári civil és sárvári katonai táborok kiállítótérmeinek a létrehozása és fenntartása;

- a budapesti rákoskeresztúri köztemetőben előbb lengyel katonai parcellának a rekonstrukciója, utóbb pedig a civil „B” parcellának a létrehozása;

- a II. világháborús lengyel katonai sírok rendbe szedése, felújítása Magyarország egész területén;

- megemlékezés évről évre, az évfordulók idején a katyni mészárlásról és a szmolenszki katasztrófa áldozatairól;

- az egymást váltó lengyel-magyar európai uniós elnökség idején komoly szerepvállalás az „Összetartozás éve” rendezvénysorozatban az ország minden iskolájában meghirdetett rajzverseny le-

bonyolításával (az OLŐ jelen volt Egerben az uniós zászló átadásán);

- a lengyel nemzeti és egyházi ünnepek (pl. május 3-a, november 11-e, karácsony, húsvét, anyák napja, nagymamák napja, Mikulás stb.) megtartása;

- a magyarországi lengyeltség ünnepeinek, a Szent László Nap minden évben való megrendezése – Szabolcsban, Somogyváron, Miskolcon, Budapesten;

- a magyar-lengyel barátság napja rendezvényeinek megrendezésében való részvétel Óbudán, Ópusztaszeren, Egerben;

- az Eötvös Loránd Tudományegyetem Lengyel Filológiai Tanszékének támogatása – a budapesti Lengyel Nagykövetséggel és a Lengyel Intézzel együtt a tanszék bútorainak kicserélése, új, korszerű, az oktatást elősegítő infrastruktúra megteremtése;

- jellemzően területi kezdeményezésre a lengyeltséghez kötődő személyek szobrainak és emléktábláinak elkészítésében való közreműködés;

- a magyarországi lengyel írói közösség felkarolása a könyvkiadói tevékenységhez nyújtott jelentős finanszírozási támogatás biztosításával;

a Lengyel Bál, most már hagyományosan minden évben való megrendezése, melynek célja az egész Magyarországon szétszórt lengyelség integrálása;

magyarországi lengyel média működése: havonta jelenik meg Polonia Węgierska lap – ebben az évben a Fundacja Pomocy Polakom na Wschodzie alapítványtól kapott támogatásnak köszönhetően is – egyre tartalmasabb és szebb kivitelezésben, sikerült megállítani a lap iránti érdeklődés csökkenését, jelenleg minden hónapban tematikus és időszerű melléklettel jelenik meg a kiadvány, szélesebb tartalmat felölelve, eljuttatjuk olyan helyekre is, ahol jelentős a lengyel turizmus, így növelve a lengyelség egymás közötti kapcsolatfelvételi esélyeit, annak negyedévenkénti melléklete, a több díjat nyert Głos Polonii az évek során igazi magazinná nőtte ki magát, jelentős olvasótáborot szerezve, az OLŐ honlapját – aminek éppen most folyik az átfogó megújítása – modernebb szerverre helyeztük át, hogy megfelelhessünk a növekvő igényeknek, illetve tartalmát és formáját is fejlesztettük, a Magyar Rádió MR4 csatornáján szombatonként 30 perces lengyel műsort sugároz, a Nemzeti Televízió havonta tudósít a lengyel eseményekről.

Nagyon nehéz 4 év munkáját beszűríteni pár oldalba, de szeretnénk megmutatni, hogy mit sikerült befejezni ezen időszak alatt. Biztosan tudjuk, hogy lett volna még mit elvégezni, azaz is tisztában vagyunk, hogy nem minden úgy sikerült, ahogyan azt terveztük, de lehetőségeink sajnos sokszor nagyon korlátozottak voltak.

A folyamatosan növekvő adminisztrációs terheket nem kísérte az ehhez szükséges állami finanszírozás növekedése, a helyi és az országos önkormányzatok munkatársai elkötelezettségükkel adták meg a feladatok ellátásához szükséges pluszt, és álltak helyt a törvényi előírásoknak megfelelően.

Egy dolog azonban biztos: az októberben leköszönő önkormányzat testületének tagjai emelt fővel és büszkén adhatják át a következő csapatnak az OLŐ vezetését, mert egy stabil finanszírozású, széles tevékenységi körű intézménycsoportot hoztak létre.

Przedszkole w „Bemie”, fot. ZN

Oplatek w „Bemie”, fot. ZN

Posiedzenie samorządu, fot. ZN